

EDİTÖRDEN

İran, güçlü tarihsel arka planı ve köklü devlet geleneğinin yanı sıra zengin kültürel dokusuyla Ortadoğu'nun en önemli aktörlerinden birisidir. Sahip olduğu bu özellikler ve tarihi süreçte geniş bir coğrafyaya yayılmış olması hasebiyle İran, oldukça karmaşık bir sosyal ve siyasi yapı arz etmektedir. Özellikle 1979 yılında ülkede gerçekleşen "İslam Devrimi"yle birlikte ayrı bir mecraya sürüklenen İran, bu süreç sonrasında daha da karmaşık bir yapıya bürünmüştür. "İran Çalışmaları Dergisi" bu ve benzeri sebeplerden dolayı komşu ülke İran'ın, bilimsel ve akademik olarak daha yakından, tarafsız bir şekilde tanınması ve analiz edilmesi amacıyla faaliyete geçmiştir.

Yeni sayımızın "İran Dış Politikasında Söylem ile Eylem Uyumsuzluğu: Çeçenistan ve Dağlık Karabağ Örnekleri" başlıklı ilk makalesinde Rıdvan Kalaycı, devrim sonrası İran dış politikasında pragmatizm ile ideoloji arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Makalenin temel argümanı devrimle birlikte inşa edilen Şii İslamcı siyasal düzenin temel paradigmasının aynı kaldığı, ancak sistemsal ve siyasal değişikliklerden dolayı İranlı karar vericilerin, ulusal çıkarları ideolojik ya da kültürel çıkarlardan daha fazla dikkate aldığıdır. Bunu da devrim sonrası dönemde cereyan eden Çeçenistan ve Dağlık Karabağ savaşları örnekleri üzerinden incelemektedir. Sayının ikinci makalesinde Çetin Kaska, "Nizâmuddîn Kârî ve Dîvân-ı Elbise'sinde Mizahi Nazireler" başlıklı çalışmasında Nizâmuddîn Kârî'nin Dîvân-ı Elbise eserini incelemektedir. Makalede Kârî'nin hayatı ve meşhur eseri hakkında bilgi vermenin yanı sıra, Kârî'nin hangi şairlerin şiirlerini tazmin ettiği ve onlara nasıl cevaplar verdiği konusuna işaret edilmektedir. Ayrıca *Dîvân-ı Elbise*'nin İstanbul'da bulunan nüshalarına kısaca değinilmektedir. Akif Rençber, "Bâvendîlerin Selçuklularla Münasebetleri (433/1042-551/1156)" başlıklı çalışmasında İran'da Hazar Denizi'nin güneyinde yer alan Taberistan bölgesinin yerel hanedanlarından Bavendiler'i incelemektedir. Makale temel olarak Selçukluların Taberistan'a hâkim olmasına engel olan coğrafi şartların zorluğu ve Bâvendîlerin Taberistan'ı savunurken kullandıkları stratejinin temel öğelerini olay anlatışı içinde irdelemektedir. Yazar ayrıca Selçukluların önceliklerine göre ikili münasebetlerdeki ana unsurların değişimine de odaklanmaktadır.

Bu sayının dördüncü makalesi Mehmet Akif Koç'un kaleme aldığı "Tarihi İhtilafların Gölgesinde İran-Suudi Arabistan Rekabeti: Şii-Vahhabi İlişkilerinin Dünü ve Bugünü" isimli çalışmadır. Yazar, Ortadoğu'nun hâlihazırdaki şiddet sarmalını ve karmaşık ilişkiler ağını daha iyi anlamak için geniş bir tarihsel perspektif sunmaktadır. Yazar, 20. yüzyılda alevlenen İran-Suudi

Arabistan rekabetini 10. ve 11. yüzyıllara dayanan İmamiye Şiiliği ve Hambeliler arasındaki siyasi nüfuz rekabetine götürmektedir. Safevilerin bölgede etkinlik kazanması ve Vahhabilerin bölgede güçlenmesine dikkat çekerek söz konusu nüfuz mücadelesine odaklanmaktadır. Takip eden tarihsel süreçte Osmanlı-Safevi rekabetine de değinen çalışma günümüzde bölgede yaşanan Şii-Vahhabi ilişkilerini ve rekabetini anlamaya çalışmaktadır. Sayının, “Endonezya’da İran ve Suudi Arabistan Dış Politika Hedeflerinin Karşılaştırmalı Bir Çalışması” başlıklı son makalesinde ise Muhammad Ravi, İran ve Suudi Arabistan’ın Endonezya politikalarını karşılaştırmalı bir şekilde incelemektedir. Neorealist teoriden faydalanılan makalenin temel argümanı her iki ülkenin Endonezya’ya yönelik politikalarında daha çok ekonomiyi önceleyen temel bir politikası olsa da son zamanlarda dini faktörlerin de iki ülkenin dış politika hedeflerinde baskın bir rol oynadığı ifade edilmektedir.

EDITOR'S NOTE

One of the most important actors of the Middle East, Iran is a country with a strong historical background as well as a deep-rooted state institution and a rich culture. Iran has a very complicated social and political structure as a result of these characteristics and its wide geographical expansion throughout the history. Especially after the "Islamic Revolution" in 1979, Iran was driven into a separate channel and became an even more complex structure. We started the publication of "The Journal of Iranian Studies" in order to get to know and analyze the neighboring country Iran scientifically and academically, in an objective and impartial manner.

The first article of our latest issue, "Inconsistency between Discourse and Action in Iran's Foreign Policy: Examples of Chechenia and Nagorno Karabakh", by Rıdvan Kalaycı, analyses the relation between pragmatism and ideology in the foreign policy of post-revolutionary Iran. The article argues that although the main paradigms of the Shia Islamist political order built with the Revolution remained the same, as a result of systemic and political changes, the Iranian decision-makers considered national interests more than ideological or cultural interests. This argument is supported by the cases of the Chechen and Nagorno-Karabakh wars that took place after the Revolution. The second article of the issue by Çetin Kaska examines Nizâmuddîn Kârî and his *Dîvân-ı Elbise*, by giving information about Kari's life and famous work, as well as shedding light on which poets' poems he compensated (*tazmîn*) and how he responded to them. The author also mentions briefly the copies of *Divan-ı Elbise* that can be found in Istanbul. In "Relations between Bavandid and Seljuks (433/1042-551/1156)", Akif Rençber examines the Bavandid, one of the local dynasties of Tabarestan region in south of Caspian Sea in Iran. The article investigates the difficulty of the geographical conditions that prevented the Saljuks from dominating Tabarestan and the basic elements of the strategy used by the Bavandid in defending Tabarestan, by following the event narrative. The author also focuses on how the main elements in bilateral relations have changed according to the priorities of the Saljuks.

The fourth article of the issue is "Iran-Saudi Arabia Rivalry in the Shade of Historical Disputes: Past and Present of the Shiite-Wahhabi Relations" by Mehmet Akif Koç. The author presents a broad historical perspective to get a better grasp of the current circle of violence and complex network of relations in the Middle East. He follows the rivalry sparked between Iran and Saudi Arabia in the 20th century back to its roots in the competition of

political influence between the Twelver Shiite and Hanbalis during the 10th and 11th centuries, focusing on the rivalry for regional influence as a result of the increasing influence of the Safavid and the strengthening of Wahhabis. The article also mentions the Safavid-Ottoman rivalry while aiming to understand the Shiite-Wahhabi relations and rivalry that has still been going on in the region today. In the last article of the issue titled “A Comparative Study of Iran and Saudi Arabia’s Foreign Policy Objectives in Indonesia”, Muhammed Ravi examines the foreign policy objectives of Iran and Saudi Arabia in Indonesia comparatively. Adopting a Neo-Realist perspective, the article argues that although these objectives have started to become more economical, the religious aspect continues to play a dominant role in the foreign policy objectives of the two countries.